

PÄÄSIÄISRIEMUA JA LINTUJEN VISERTELYÄ

Raportti kevätkonsertista

TEKIJÄ/T: Maria Bondarenko

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Musiikin koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Maria Bondarenko			
Työn nimi Pääsiäisriemua ja lintujen visertelyä. Raportti kevätkonsertista.			
Päiväys	12.3.2019	Sivumäärä/Liitteet	20/3
Ohjaaja(t) Anna-Maria Pekkinen, Sari Morkkila-Karttunen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Varkauden ort.seurakunta, Varkauden ev.lut.seurakunta			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä kerrotaan kevätkonsertista "Pääsiäisriemua ja lintujen visertelyä", joka pidettiin 5.5.2017 Varkaudessa. Konsertissa kuultiin ortodoksista pääsiäismusiikkia Varkauden ortodoksisen kuoron esittämänä, kevätaiheisia solistisia lauluja suomalaisten ja venäläisten säveltäjien tuotannoista sekä soitinmusiikkia (piano, huilu). Konserttiyleisö pääsi myös osallistumaan muutaman yhteislaulun myötä.</p> <p>Konsertti oli opinnäytetyö, jonka tarkoitus oli monipuolistaa musiikkitarjontaa yleisölle Varkaudessa. Tekijä sai toteuttaa musiikkia luterilaisen seurakunnan kanttorikollegojen kanssa ja tutustua samalla heidän työhönsä. Konsertissa hän toimi kuoronjohtajana, laulajana ja soittajana. Tekijä myös huolehti tapahtuman käytännön järjestelyistä kuten mainostamisesta ja ohjelman suunnittelusta sekä juontamisesta.</p> <p>Konsertin tavoitteina olivat: ortodoksisen pääsiäiskauden kuoromusiikin tutuksi tuominen, kevätmusiikin esittäminen sekä positiivisten tunteiden luominen kuulijoille. Tärkeäksi nousi myös yleisön aktivoiminen yhteislauluosioissa.</p> <p>Konsertti onnistui oikein hyvin. Paikalle saapui noin 150 kuulijaa, ja esiintyjät saivat paljon positiivisia palautteita.</p> <p>Tällainen monimuotoinen konsertti, jossa oli kuorolaulua, solistilaulua ja soittoa sekä yhteistyötä ortodoksisen ja luterilaisen seurakunnan välillä osoittautui hyväksi tavaksi tarjota yleisölle monipuolinen kulttuurikokemus.</p>			
Avainsanat Pääsiäinen, konsertti, kevätlauluja, ortodoksinen lauluperinne, yhteislaulu, seurakunta, kuorolaulu. kanttori			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Music			
Author(s) Maria Bondarenko			
Title of Thesis Easter Joy and Chirping Birds			
Date	12.3.2019	Pages/Appendices	20
Supervisor(s) Anna-Maria Pekkinen, Sari Mokka-Karttunen			
Client Organisation /Partners Varkaus orthodox parish and Varkaus lutheran parish			
<p>Abstract</p> <p>In this thesis the author presents the spring concert Pääsiäisriemua ja lintujen visertelyä (Easter Joy and Chirping Birds) which was held 5.5.2017 in Varkaus. The concert featured Orthodox Easter music performed by Varkaus Orthodox church choir and spring themed solo songs from the production of Finnish and Russian composers. The concert also featured instrumental music with the flute and piano. The concert audience also had a chance to participate in the concert program in the form of community singing.</p> <p>The concert served as the author's thesis and it had the important goal of giving additional concert choices to the people of Varkaus. The author had a chance to work together with colleagues from the Lutheran church and at the same time to familiarize herself with their work as well. In this concert the author worked as a choir conductor, a singer and she also played the flute. The author also took care of the practical arrangements such as advertising, program planning and gave introductions and mid-speaks during the concert, where she explained some of the songs.</p> <p>The goals of the concert were to present Orthodox Easter choir music, perform spring themed music and give a positive experience to the audience. One important aspect was also the opportunity to offer the audience active participation in the form of community singing.</p> <p>All in all, the concert went very well, and we had an audience of 150 people and a lot of positive feedback was received. This diverse concert with different aspects such as choir singing, instrumental music, community singing and the co-operation between Orthodox and Lutheran parishes proved to be a very good way to offer such a diverse and interesting experience to the concert audience.</p>			
<p>Keywords Easter, concert, spring songs, orthodox church music, choir singing, singing together, parish, cantor, church singing.</p>			

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	5
2	KONSERTIN IDEAT JA TAVOITEET	7
3	ORTODOKSISEN JA LUTERILAISEN KIRKON KANTTORIN TEHTÄVÄT	9
4	KEVÄTKONSERTIN TEKEMINEN	11
5	PÄÄTELMÄT	14
6	LÄHTEET	16
	LIITE 1 KONSERTIN JULISTE.....	17
	LIITE 2 KONSERTIN KÄSIOHJELMA.....	18
	LIITE 3 KONSEERTIN TALLENNE.....	21

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö toteutettiin konserttimuodossa 5.5.2017 Varkauden luterilaisen seurakunnan työkeskuksella Kuoppakankaalla. Opinnäytetyöhön kuului myös kirjallinen osuus ja analyysi tehdystä työstä. Mukana konsertissa olivat Varkauden ortodoksisen seurakunnan kuoro, pappi Bogdan Grosu (laulu), Maria Bondarenko (kuoronjohto, laulu, huilunsoitto) Varkauden luterilaisen seurakunnan kanttorit Rebekka Kinnunen (säestys, piano), Tapani Majuri (laulu) ja Mari Marjokorpi (laulu, piano).

Opinnäytetyön teemana oli ekumeeninen kevätkonsertti "Pääsiäisriemua ja lintujen visertelyä". Konsertissa kuultiin ajankohtaista, kevätaiheista musiikkia kuoron ja solistien esittämänä. Konsertti jakaantui kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa oli Varkauden ortodoksisen seurakunnan kuoron lauluja. Toisessa osassa kuultiin kevät- ja lintuaiheisia lauluja sekä soittokappaleita niin suomalaisilta kuin venäläisiltä säveltäjiltä sekä muutamia kansanlauluja.

Konsertin tavoitteena oli tutustuttaa kuulijoita ortodoksisen kirkon pääsiäiskauden veisuihin, joita lauletaan 40 päivän ajan pääsiäisestä helatorstaihin. Osa veisuista edustaa liturgiin tarkoituksiin tehtyä musiikkia. Lisäksi on niin sanottua paraliturgista musiikkia (jumalanpalveluksen ulkopuolella harjoitettavaa musiikkia) ja hengellisiä veisuja eli kansanlaulutyyppisiä kappaleita, joissa puhutaan eloon heräävästä luonnosta, linnuista ja eläimistä. Pääsiäinen on kevään juhla ja keväällä linnut laulavat kauniisti. Ne ikään kuin kuvastavat enkelten kuoroa, johon voimme yhtyä myös ylistämään Luojaa.

Konsertin toisessa osassa oli Oskar Merikannon, Ilmari Hannikaisen ja Emil Kaupin soololauluja kevästä ja linnuista pianon säestyksellä. Konsertin ohjelmaa oli monipuolistamassa lintuaiheista huilumusiikkia. Venäläisen keväisen tuulahduksen konserttiin toivat kaksi Mihail Glinkan ja Alexander Aljabjevin venäläistä romanssia. Tavoitteena oli myös positiivisten tunteiden tuominen laulujen sekä soittojen kautta. Yhteislaulun avulla luotiin konserttiin yleisön osallistamista sekä iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Työn teoreettinen osa käsittelee kanttoreiden toimenkuvaa niin ortodoksissa kuin luterilaisessa kirkossa. Toisessa luvussa avataan myös kuorolaulun myönteistä vaikutusta jumalanpalvelukseen ja ihmismieleen.

Konsertin harjoitukset pidettiin sekä kuoron kanssa että erikseen solistien kanssa maaliskuun ja huhtikuun 2017 aikana. Opinnäytetyö taiteellinen osuus videoitiin ja lähetettiin arvioitavaksi. Opinnäytetyön avulla oli tavoitteena tuoda yhteisölle mahdollisuus tutustua ortodoksisen kirkon kuoromusiikkiin kirkon ulkopuolella sekä tuoda keinoja kokea positiivisia musiikillisia elämyksiä. Monipuolisessa konsertissa yhdistettiin monta musiikkilajia ja esittämistapaa. Tavoitteena oli, että tästä voisi tulla hyvä ekumeeninen toimintamalli tulevaisuudessa.

Konsertin ensimmäinen osa

Varkauden ortodoksisen seurakunnan kuoro

Liturgisia veisuja

1. Kristus nousi kuolleista, Pääsiäisen tropari eri kielillä
2. Oi Kuningas ja Herra, Pääsiäisen valovirreelmä
3. Enkeli huusi armoitetulle, säv. Makarov, Paraliturgisia veisuja, hengellisiä lauluja
4. Ylösnousemuksen aamuna, Malankaran syyrialais-ortodoksien hymni ylösnousemuksen ristisaatossa
5. Ylösnousemuksen juhla, georgialainen hengellinen laulu
6. Kristus on noussut, serbialainen hengellinen laulu

Konsertin toinen osa

Solistinen osuus

1. O. Merikanto: Kevätlinnuille etelässä (Mari ja Rebekka)
2. P. Tsaikovski: Blagoslovljaju vas, lesa. Siunaan teitä, metsät. (Tapani ja Rebekka)
3. Kansanlaulu: Leivo, yhteislauluna
4. O. Merikanto: Reppurin laulu (Bogdan ja Rebekka)
5. E. Kauppi: Käen kukkuessa (Maria ja Rebekka)
6. O. Merikanto: Kottarainen (Maria ja Rebekka)
7. O. Merikanto: Metsäkyhkyset (Maria ja Rebekka)
8. Cinte Chaiducesc: romanialainen balladi metsästä (Bogdan ja Rebekka)
9. Kansanlaulu Pikku lintu riemuissaan, yhteislauluna
11. I. Hannikainen: Miksi laulat lintuseni (Mari, Maria ja Rebekka)
12. T. Jalkanen: Laula tyttö (Maria ja Mari)
13. M. Glinka Kiuru (Maria ja Rebekka)
14. A. Aljabjev: Satakieli (Maria ja Rebekka)

2 KONSERTIN IDEAT JA TAVOITEET

Keväällä 2017 minulla syntyi idea järjestää monipuolinen ekumeeninen konsertti, jossa yhdistyisivät kuorolaulu, solistinen laulu ja soitto sekä yhteislaulu. Näin aloin valmistella opinnäytekonserttia, jonka nimeksi tuli "Pääsiäisriemua ja lintujen visertelyä". Pyysin konserttiin mukaan Varkauden luterilaisen seurakunnan kanttoreita Rebekka Kinnusta, Mari Marjokorpea ja Tapani Majuria. Halusin tehdä yhteistyötä naapuriseurakunnan kanssa sekä tutustua kollegojen työkenttään. Tiesin ennakkoon, että luterilaisessa seurakunnassa pidetään yhteislaulutuokioita, mikä taas on ortodoksisessa seurakunnassa melko harvinaista. Konsertissa, joka pidettiin 5.5.2017 Varkauden Kuoppakaankaan luterilaisella työkeskuksella, kuultiin ajankontaista kevätaiheista musiikkia kuoron ja solistien esittämänä. Konserttiin osallistuivat Varkauden ortodoksisen seurakunnan kuoro ja kirkkoherra Bogdan Grosu, joka harrastaa klassista laulua. Hän toi tähän konserttiin myös välähdyksiä hänen kotimaastaan Romaniasta. Minä toimin konsertin järjestäjänä sekä solistina ja kuoronjohtajana.

Konsertti jakaantui kahteen osaan. Konsertin ensimmäisessä osassa oli Varkauden ortodoksisen kuoron laulua. Konsertin toisessa osassa oli kevät- ja lintuaiheisia soolo- ja yhteislauluja, soittokappaleita suomalaisilta ja venäläisiltä säveltäjiltä sekä kansanlauluja.

Konsertin ensimmäisenä tavoiteena oli tutustuttaa kuulijoita ortodoksisen kirkon pääsiäiskauden veisuihin, joita lauletaan 40 päivän ajan pääsiäisestä helatorstaihin. Osa veisuista edustaa liturgisiin tarkoituksiin tehtyä musiikkia. Konsertissa esitettiin niin sanottua paraliturgista musiikkia, hengellisiä veisuja eli kansanlaulutyyppisiä kappaleita, joissa puhutaan eloon heräävästä luonnosta, linnuista ja eläimistä. Nämä kappaleet edustavat eri maiden pääsiäislauluja, kuten georgialaisia, syyrialaisia ja serbialaisia lauluja. Kaikki ne on sovitettu suomen kielelle. Sovitukset on tehnyt filosofian maisteri ja teologian tohtori Maria Takala-Roszczenko sekä teologian maisteri ja musiikin maisteri Jaakko Olkinuora. Ortodoksisessa kirkossa pääsiäinen on vuoden tärkein juhla. Siihen valmistaudutaan pääsiäistä edeltävällä neljänkymmenen päivän mittaisella suurella paastolla, joka huipentuu vietettävään kärsimysviikkoon eli suureen viikkoon ja päättyy keskiyöllä alkavaan pääsiäisyöpalvelukseen. Pääsiäisjuhla jatkuu aina helatorstaihin saakka. Varsinainen pääsiäisjuhla alkaa keskiyöllä pääsiäisyöpalveluksessa. Pimeä kirkko täyttyy tuohuksien valoista ja seurakunta lähtee yhdessä ristisaatossa todistamaan, että Kristus on noussut kuolleista. Kirkkokansa tervehtii toinen toisensa iloisella tervehdyksellä: Kristus nousi kuolleista! Ja siihen vastataan: Totisesti nousi!

Pääsiäisen juhla ei suinkaan pääty toiseen pääsiäispäivään. Ortodoksisessa kirkossa pääsiäisen jälkeistä viikkoa kutsutaan kirkkaaksi viikoksi, jolloin kirkot täyttyvät erityisesti koululaisista. Pääsiäisen päätösjuhlaa vietetään helatorstain aattona ja siihen asti ortodoksisessa kirkossa kuullaan pääsiäisveisuja ja pääsiäistervehdystä. Samalla pääsiäinen on myös kevään ja uuden alkavan elämän juhla ihmiskunnalle.

Keväällä linnut laulavat kauniisti. Ne ikään kuin kuvastavat enkelten kuoroa, johon voimme yhtyä myös ylistämään Luoja. Tästä ajatuksesta kumpusi konsertin toinen osa. Se muodostui suomalaisten säveltäjien keväisistä ja lintuaiheisista lauluista pianon säestyksellä. Konserttia monipuolisti lintuaiheinen huilumusiikki. Konsertissa kuultiin myös minun esittämänä venäläinen romanssi A. Alabjev Satakieli ja M. Glinkan Kiuru. Bogdan Grosu esitti romanialaisen balladin elävästä metsästä Cintechaiducesc. Nämä teokset täydensivät konserttia ja monipuolistivat sen ohjelmistoa tuomalla eri kansallisuuksien vivahteita yleisön kuultavaksi.

Osittain tässä konsertissa esitettiin Varkaudessa harvemmin esitettyä ja kuultua musiikkia. Näin toiseksi tavoitteeksi nousee kuulijoille vähemmän kuullun musiikin opettaminen ja siihen tutustuminen.

Konsertin kolmantena tavoitteena oli tuoda ihmisille eli kuulijoille positiivisia tunteita laulujen, soittojen ja yhteismusisoinnin kautta. Rikkaaksi ja lämminhenkiseksi konsertin tunnelma muuttui, kun kuulijat pääsivät osallistumaan yhteislauluihin, joita oli kaksi kappaletta: Leivo ja Pikku lintu riemuissaan. Minulle nämä kappaleet olivat tutuimpia kansanlauluja, missä mainitaan lintuja. Sen takia valinta osui niihin.

3 ORTODOKSISEN JA LUTERILAISEN KIRKON KANTTORIN TEHTÄVÄT

Olen pohdiskellut, mitkä asiat kuuluvat luterilaisen kanttoriin ja ortodoksiseen kanttoriin tehtäviin. Kanttori eli kirkkomuusikko johtaa seurakunnan musiikkityötä erityisesti jumalanpalveluksissa, häissä ja hautajaisissa. Kanttori säestää ja esilaulaa virret, johtaa kuoroa ja opettaa rippikoulussa. Tehtäviin kuuluu lisäksi seurakunnan musiikkikasvatus sekä seurakunnan soitinhuolto. (Kirkkomusiikin käsikirja 2003, 489). Taas ortodoksisessa perinteessä kanttori on ortodoksisen seurakunnan työntekijä, jonka tehtävänä on vastata kuorolaulusta ja kirkkomusiikista jumalanpalveluksissa ja muissa kirkollisissa toimituksissa. Joissakin paikalliskirkoissa kanttori kuuluu alempaan papistoon. Suomessa tuota käytäntöä ei enää ole ja nykykäytännössä kanttori tarkoittaa siis Suomen ortodoksisessa kirkossa useimmiten kirkossa laulavan kirkkokuoron tai muun kuoron johtajaa ja kuoron harjoituttajaa. Kanttorin tehtäviin seurakunnan työntekijänä saattaa Suomessa kuulua myös muita seurakunnan työtehtäviä, kuten diakoniatyötä, opetustyötä, kansliatyötä, jne. seurakunnan tilanteista riippuen. (<http://www.ortodoksi.net/index.php/Kanttori>)

Olen itse toiminut Varkauden ortodoksisen seurakunnan kanttorina neljä vuotta. Ortodoksikanttorin työtehtävistä korostuu eniten kuorotoiminta, joka on tärkeimpiä toiminta-alueita. Ortodoksisessa jumalanpalveluksessa ei käytetä soittimia vaan lauletaan eli käytetään aktiivisesti ihmisääntä niin soloona kuin kuorona. Varkauden ortodoksisessa seurakunnassa on kaksi kuoroa: Varkauden alueella sekä Savonlinnan alueella toimivat kuorot, joita molempia minä harjoitutan ja johdan. Tähän kevätkonserttiin osallistui laulajia Varkauden kuorosta.

Ortodoksinen kirkko ei ole ottanut soittimia käyttöön jumalanpalveluksiinsa. Ne olivat käytössä vielä Vanhan testamentin temppelipalveluksissa, mutta Uuden liiton näkökulmasta katsottuna konkreettisista soittimista oli tullut symbolikäsitem, ennuskuva uudenlaisesta "soittimesta" eli ihmisestä, joka on alkuperäinen, Jumalan luoma elävä soitin. Laulava ihminen ylistää Jumalaa elävänä soittimena ei vain äänellään, vaan myös kaikilla Jumalan tahtoa noudattavilla teoillaan. (Seppälä 2012, 50)

Monesti tehdessään ekumeenista työtä eri seurakuntien kansa mietin omaa toimenkuvaa, miten minun työ kanttorina eroaa vaikkapa luterilaisen kollegan työstä. Varkauden ortodoksiseurakunnan sekä Varkauden luterilaisen seurakunnan välillä toimii hyvä yhteistyö ja pääsin omin silmin näkemään kollegojen työtä. Luterilainen kanttori on koulutukseltaan musiikin maisteri, mikä edellyttää sitä, että hän soittaa pianoa sekä urkuja ja osaa laulaa. Hän on monipuolinen muusikko. Ortodoksinen kanttori on taas koulutukseltaan teologian maisteri ja pystyy opettamaan teologiaa sekä kirkkomusiikkia. Ortodoksisessa perinteessä laulu on teologiaa. (Isien 2010, 122). Tekstillä on hallitseva merkitys ja sävel on vain tukemassa sanaa. Kirkkoisä Basileios Suuri on sanonut laulamisesta, että Pyhä Henki tiesi ihmisten olevan taipuvaisia aistillisuuteen. Tämän vuoksi hän liitti sanoihin melodian, jotta me ihmiset miellyttävän soinnin lisäksi ottaisimme vastaan myös tekstin sanoman. (Seppälä 2012,48)

Juuri tästä johtuen konsertoiminen sekä soittimien käyttö jäävät ortodoksikanttorin työssä vähemmälle, kun taas luterilainen kanttori soittaa jokaisessa jumalanpalveluksessa ja muissa seurakunnan tilaisuuksissa urkuja, pianoa tai muita soittimia. Mielenkiintoista on se, että ortodoksikanttorin soittimena ja työkaluna toimii niin sanotusti itse kuoro ja laulajien äänet.

Tätä pohdiskellessa minulle syntyi idea laajemmasta ekumeenisesta työstä kanttoreiden keskuudessa. Opinnäytetyössäni kaikki kanttorit osoittivat omia osaamisalueitaan. Yhteistyön tärkeänä saavutuksena halusin korostaa yhteisöllisyyttä ja yhteen kuuluvuuden tunnetta, mikä on syntynyt tämän kevätkonsertin ansiosta. Lisäksi olen yrittänyt lisätä omaan työhöni konserttitoimintaa luterilaisten kollegojen tavoin. Konserttitoiminnalla pyrin tuomaan esille ortodoksista kirkkomusiikkia muuallakin kuin kirkon jumalanpalveluksissa. Silloin ortodoksiseen kirkkomusiikkiin pääsee tutustumaan helpommin, kynnys siihen madaltuu ja ihmiset rohkaistuvat tulemaan ja jopa osallistumaan kuorotoimintaan. Saimaan seurakunnan ortodoksisessa kuorossa laulajia on ekumeeninen joukko, mikä tietysti avartaa minunkin näkökulmia toimintaan kuoronjohtajana.

Kanttorin työssä olen usein miettinyt yhteisen laulamisen positiivisia vaikutuksia. Ihmiset pitävät yhdessä laulamista, vaikka eivät harrastaisi kuorolaulua. Tuttujen laulujen laulaminen nostaa mieleen kaukaisia muistoja, joka voidaan kokea hyvin mielihyvää tuottavana. Äänellinen ja sanallinen osallistuminen yhteislaulutilanteissa on jopa aktiivisempaa kuin keskustelutilanteissa. (<https://www.vahvike.fi/fi/musiikki/tutkimustuloksia>).

Tuttujen veisujen laulaminen rakentaa yhteisöllisyyttä, jolla on yhtymäkohtia sekä perinteisiin että nykypäivään. Kuorossa laulaminen ja laulaminen yleensäkin ovat kokonaisvaltaisesti terveellistä, sillä siinä yhdistyvät musiikin, laulamisen sekä yhteisöllisyyden positiiviset piirteet.

Kuoro on erinomainen esimerkki sosiaalisen pääoman syntymisestä ja me-hengen muodostumisesta. Yhdessä laulaminen voimistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, sillä kaikki kuorossa laulavat ovat koolla yhteisen asian vuoksi. (Salmekangas 2010)

Göteborgin yliopiston tutkija Björn Vickhoff havaitsi, että kuorolaulajien sydänten syke yhtenäistyi ja jopa parani niillä, joilla oli ongelmia esimerkiksi liian matalan sykkeen kanssa.

Ruotsalaistutkimuksissa on havaittu kulttuuria ja erityisesti musiikkia harrastavien elinajanodotteen nousevan useilla vuosilla. (<https://yle.fi/uutiset/3-7229532>)

Jyväskylässä on tutkittu niin koululaisia kuin eläkeläisiäkin. Musiikkiluokkien oppilaiden havaittiin Jyväskylän yliopiston tutkimuksessa viihtyvän koulussa muita oppilaita paremmin ja tuntevan keskivertoa enemmän yhteenkuuluvuuden tunteita. Yhteenkuuluvuutta lisäsi tutkimuksen mukaan juuri kuorolaulu. (<https://yle.fi/uutiset/3-7229532>)

4 KEVÄTKONSERTIN TEKEMINEN

Kevätkonserttia toteutettiin kahden seurakunnan yhteistyössä. Konserttiin osallistui kolme Varkauden luterilaisen seurakunnan kanttoria: Rebekka Kinnunen, Mari Marjokorpi ja Tapani Majuri sekä Saimaan ortodoksisen seurakunnan kanttori eli minä Maria Bondarenko , seurakunnan kuoro ja pappi Bogdan Grosu.

Ensimmäisessä osassa ortodoksisen kuoron kanssa esitimme kuusi laulua. Halusin rikastuttaa kuorolaisten näkökulmia esittämästään musiikista sekä myös tarjota kuulijoille uusia elämyksiä. Georgialaisessa laulussa käytetään vain kolmea ääntä ja jokainen ääni on melko itsenäinen ja omaa melodisen linjan. Lisäksi georgialaisessa polyfoniassa on riitasointuja sekä avoimia sointuja, jotka päättyvät kvinttiin tai oktaviin.

Syrialaisessa laulussa lauloivat pelkästään naiset, koska se edusti hyvin pelkistettyä kaksiaänistä melodia. Toinen ääni muistuttaa paljon resitoivaa puhetapaa ja toinen ääni säestää sitä. Serbialainen Pääsiäislaulu edusti perinteistä neliaänistä kuorolaulua.

Näitä kaikkia lauluja me harjoittelimme ja kävimme läpi koko kevään aikana kuoroharjoituksissa. Opetustyössä käytin aina äänenmuodostukseen liittyviä harjoituksia ja pidin myös stemmharjoituksia, joissa syvennettiin naisten ja miesten stemmojen puhtauteen sekä tarkkuuteen. Osana harjoitusprosessia käytin äänitystä eli äänitimme osan lauluista ja sen jälkeen kuuntelimme niitä. Tämä on auttanut ymmärtämään, missä vielä tarvitsemme harjoitusta. Olen huomannut, että äänitys työprosessissa auttaa laulajia oppimaan varmuutta laulamiseen sekä myös sietämään konserttijännitystä. Laulajat keskittyvät prosessiin ja ymmärtävät, että lopputulos voi kuulostaa todella hyvältä.

Kuorojohtajana tässä konsertin osassa jouduin miettimään kappaleiden sanomaa, mikä yleisesti oli Kristuksen ylösnousemus ja siihen liittyvä riemu. Minun vastuulla oli tempolliset ratkaisut ja kuoron sointi.

Konsertin toisessa osassa esiinnyin järjestäjänä, ideoijana, laulajana sekä huilun soittajana. Minun roolini olivat hyvin erilaisia ja monipuolisia, mikä osittain tuntui vaikealta mutta toisaalta mielenkiintoiselta. Aluksi etsin kevästä ja linnuista klassisen musiikin kappaleita, jotka löysin Varkauden ja Kuopion kirjastojen nuottikokoelmia. Kanttoreiden kesken pidettiin neljä yhteistä harjoitusta ja muutama palaveri, joissa pohdimme konsertin sisältöä, kuka säestää ja kuka esittää valitsemamme kappaleet. Muutaman kappaleen soitin huilulla eli I. Hannikasien ja A. Aljabjevin teokset. Huilua olen soittanut lapsuudesta asti ja se on minulle ollut todellinen henkireikä.

Kevään aiheista musiikkia on löytynyt oikein paljon O. Merikannolta, E. Kaupilta ja I. Hannikaiselta. Nämä säveltäjät elivät ja vaikuttivat 1800-loppupuolella ja olivat kansan rakastetuimpia laulujen

tekijöitä. Heidän lauluissaan ja kansallisromanttisessa tyyliinsään avautuu mielestäni suomalainen sielunmaisema: kaunis ja jylhä luonto, lintujen äänet, romanttiset haaveilut sekä kansan yksinkertainen elämä. Ohjelmassa kuultiin myös venäläisiä klassikkosäveltäjiä ja heidän romansseja, kuten A. Aljabjevin Satakieli, M. Glinkan Kiuru ja P. Tsaikovskin Siunaan teitä, metsät. Nämä säveltäjät elivät 1800-luvulla ja nostivat omissa sävellyksissään esille kansallisromanttisia piirteitä. Nämä kolme romanssia oli sävelletty venäläisten runoilijoiden teksteihin. A. Delvigin "Satakieli"-runo, N. Kukolnikin "Kiuru"-runo ja A. Tolstoin "Siunaan teitä, metsät"¹ puhuttelivat säveltäjiä tekstin kauneudella. Kaunis luonto, laulavat linnut, onnen ja rakkauden tunteet kumpuavat sekä teksteistä että myös musiikista. Kansallisromanttinen teema on ollut yhdistävänä siltana tässä konsertissa suomalaisten ja venäläisten säveltäjien välillä.

Konsertissa laulettiin yhteisesti koulusta asti tuttuja suomalaisia lauluja linnuista eli Pikku lintu riemuissaan ja Leivo. Yhteisillä lauluilla pyrittiin tuomaan yleisölle iloisia kokemuksia ja yhteenkuuluvuden tunnetta, joka lisää tyytyväisyyttä ja hyvinvointia elämään.

Konserttia markinoitiin kahden seurakunnan voimalla. Minun vastuullani oli mainosten ja käsiohjelmien suunnittelu ja teettäminen. Mainosjulisteeseen olen valinnut kuvan kahdesta linnusta (ks. Liite 1), jotta se kertoisi mistä on kysymys konsertissa ja että se toisi hyvää mieltä katsojille. Mainoksia leviteltiin kaupungille, kirjastoon, kauppoihin sekä uimahallille. Mainostimme produktiotamme myös sosiaalisen median kautta eli Facebookissa sekä Instagramissa.

Varkauden lehteen tehtiin pieni juttui, jossa luki seuraavaa:

" Varkauden luterilaisen seurakunnan ja Saimaan ortodoksisen seurakunnan musiikkitaimit päätivät yhdistää voimansa ja järjestää iloittellevan kevätkonsertin. Ortodoksinen kuoro esittää pääsiäisajan

¹ Siunaan teitä, metsät

Siunaan teitä, metsät,
laaksot, niityt, vuoret, vedet,
siunaan vapautta
ja sinistä taivasta.

Ja sauvaani siunaan
ja tätä laihaa laukkuani
ja rannatonta aroa
ja auringon valoa ja yön pimeyttä.

Ja yksinäistä polkua,
jota pitkin minä köyhä kuljen,
ja jokaista niityn ruohonkortta
ja jokaista taivaan tähteä!

Oi, jospa voisin liittää koko elämäni,
koko sieluni sulauttaa teihin.
Oi, jospa voisin sulkea syleilyyni
teidät, viholliset, ystävät ja veljet,
ja koko luonnon,
ja koko luonnon syleilyyni sulkea!
(laura.siba.fi)

kirkkolauluja, mm. valamolaisen sävelmän Enkeli huusi armoitetuille. Solistiosuoksissa kuullaan Oskar Merikannon, Pjotr Tsaikovskin ja Ilmari Hannikaisen kevätaiheista musiikkia. Yleisö pääsee myös mukaan kevään iloon ja lintujen visertelyyn yhteislaulujen kera. Konsertti järjestetään perjantaina 5.5. kello 18 Kuoppakankaan työkeskuksessa". (WL, 4.5.2017)

Konsertin markkinointi onnistui hyvin, sillä paikalle saapui reilut 150 konserttivierasta.

5 PÄÄTELMÄT

Mielestäni konsertti onnistui todella hyvin. Kuoppakankaan työkeskus oli täynnä yleisöä, sillä yli 150 henkilöä tuli kuuntelemaan ja kannustamaan meitä. Konsertti oli monipuolinen. Se koostui kuorolaulusta, huilunsoolosta, solistisesta laulusta sekä yhteislauluista. Luulen, että tämän kevätkonsertin monipuolisuus oli yksi tekijöistä, mikä teki siitä onnistuneen.

Salin hyvä akustiikka tuki hienosti kuoron sointia. Valitettavasti kaikki kuorolaiset eivät päässeet paikalle, joten esiinnyimme pienellä kokoonpanolla; läsnä oli 10 laulajaa Varkauden ortodoksisesta kuorosta. Viimeisessä kuoron esittämässä laulussa Kristus nousi kuolleista, pyysimme yleisöä laulamaan mukana. Yhteinen laulu kuulosti ihanalta. Saimme aikaan yli sadan ihmisen kirkkaan ja iloisen kuoron. Tämä alkutunnelma piristi meitä solistisessa osuudessa myös.

Yleisö kannusti kaikkia laulajia ja soittajia lämpimästi ja positiivisesti. Yhteisten laulujen aikana näki, miten iloisia ihmiset olivat, monien kasvoilla oli aito hymy. Sellainen rento ja mukava tunnelma heijastui esiintyjillekin. Voin rehellisesti sanoa, että esiintyjät ja kuulijat nauttivat yhdessä. Tällä tavalla me konsertin toteuttajat saavutimme meidän yhteisen tavoittemme. Hyviä ja iloisia tunteita tuli lisää elämäämme. Yhdessäolon ja yhteenkuuluvuuden nostan esille tämän konsertin toiseksi onnistumisen tekijäksi. Kahden seurakunnan työntekijöiden välillä on hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus ja intoa tehdä asioita yhdessä. Uskon, että sen takia positiivisuus välittyi kaikille kuulijoille.

Jäin miettimään, että niin vähän ylipäätään järjestetään konsertteja, joissa kuulijat pääsevät osallistumaan konkreettisesti itse. Kauneimmat joululauluja -tapahtuma joulunaikaan tarjoaa yhteislauluun mahdollisuuden. Kuitenkin ihmiset kaipaavat musisoimista ja yhdessä oloa. Syntyvä vuorovaikutus esiintyjien ja yleisön välillä luo hyvän tunnelman. Kenties sellaiset konsertit, missä kukin pääsee itsekkin osallistumaan, voivat madaltaa kynnystä ylipäätään tulla konserttiin. Kun ei tulla pelkästään kuuntelemaan vaan myös musisoimaan. Yhdessä tekeminen parantaa hyvinvointia. Eikä minun muusiikkona, kanttorina ja laulajana tarvitse jännittää konserttitilannetta, koska teemme musiikkia yhdessä, ilolla ja kunnioituksella toista kohtaan.

Konsertin jälkeen moni tuli kiittämään ja halaamaan. Joku kysyi, että voisiko konserttia toistaa uudelleen, kun hänen ystävänsä ei ole päässyt siihen. Minusta tämä oli paras palaute, mitä olen ikinä saanutkaan, että tätä produktiota halutaan kuulla uudestaan. Voin sanoa, että konsertin tavoite, joka oli tuottaa ihmisille iloa ja mielihyvää, oli toteutunut. Samalla onnistuimme tuomaan uutta ja monipuolista ohjelmistoa konsertin rintamalle sekä saimme aktivoituja itse kuulijoita. Olen ollut erittäin tyytyväinen konsertin toteuttamiseen. Haastavinta oli löytää esiintyjille sopivaa yhteistä harjoitusaikaa. Yhteistyö konsertissa sujui kuitenkin hyvin ja antoi kaikille kokemusta ja positiivista energiaa.

Mieleeni tuli uusia ideoita konserteista ja musiikkilaisuuksista, joihin yleisö voisi osallistua mm. kesäaiheisia lauluja, kukka-aiheisia lauluja, lauluja ystävistä. Näitä kaikkia aiheita voi hyödyntää tulevaisuudessa.

6 LÄHTEET

KIRJALLISET LÄHTEET:

Isien kuoro 2010: Alkuvuosisatojen opetusta kirkkolaulusta. Suom. J. Seppälä. Suomen bysanttilaisen musiikin seura ry, Joensuu.

Erkkilä Lasse, Tuovinen Ulla & Tuppurainen Erkki (toim. 2003): Kirkkomusiikin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Salmenkangas Janne 2010. Kuorolaulu hyvinvoinnin edistäjänä –tapauskertomus. Pro Gradu - tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Musiikkikasvatus. Ks. 3.3.2018

Seppälä Hilikka 2012: Idän kirkon pyhä laulu. Laulajien perinne ortodoksisessa kirkossa. Juvenes print, Joensuu.

SÄHKÖISET LÄHTEET:

<http://www.ortodoksi.net/index.php/Kanttori> , 30.1.2019

<https://www.vahvike.fi/fi/musiikki/tutkimustuloksia>, 3.3.2018

<https://yle.fi/uutiset/3-7229532>, 30.1.2019

Warkauden lehti, juttu 4.5.2017

laura.siba.fi, 12.3.2019

Kevätkonsertti

**Pääsiäis-
riemua ja
lintujen
visertelyä!**

**Pe 5.5. klo 18
Kuoppakankaan
työkeskus**

**Saimaan ort seurakunnan kuoro | Maria
Bondarenko laulu, huilu | Bogdan Grosu laulu |
kanttorit Rebekka Kinnunen, Mari Marjokorpi ja
Tapani Majuri |**

**Järj. Saimaan ort. seurakunta | Varkaus & Varkauden
ev.lut. seurakunta. Vapaa pääsy! Ohjelma 5 €.
Sydämellisesti tervetuloa!**

Leivo

1. Miks, leivo lennät Suomehen niin varhain keväähällä,
Et viihdy, lintu riemuinen, sä maalla lämpimällä?
Miks äänes soreasti soi vain Suomen taivaan alla?
Ja vaikka puut ne vihannoit, sä lennät korkealla.
2. Sen tähden Suomeen kiiruhdan ja lennän korkealla,
kun tahdon nähdä kauneimman mä rannan taivaan alla.
Ja senpä vuoksi laulan ma, kun kannel täällä soi pi;
ei missään voi niin riemuuta kuin Suomessa vain voipi.

Pikku lintu riemuissaan

1. Pikku lintu riemuissaan laulee taas onneaan.
Ei hän jouda kaipaamaan eikä suremaan.
Ei hän, ei hän jouda suremaan.
2. Herättyään oksalla alkaa kohta laulella.
Vaikkei tiedä ruuastaan, laulaa sentään vaan.
Laulaa, laulaa, laulaa sentään vaan.
3. Kuule linnun laulua, katso kohti taivasta!
Surut kulkee kulkuaan, laula sinä vaan.
Laula, laula, laula sinä vaan.
4. Kiitä Herraa päivittäin hyvyyttänsä yhtenäin!
Vaikka täällä kärsitkin, kiitä sittenkin.
Kiitä, kiitä, kiitä sittenkin.
5. Jos on synkkä polkusi, Herran silmä seuraavi.
Kohta kotiin saapuneet, aina laulelet.
Aina, aina, aina laulelet.

Kevätkonsertti

Saimaan Ortodoksinen Kuoro
Maria Bondarenko | Rebekka Kinnunen |
Mari Marjokorpi | Teppo Ritari |
Bogdan Grosu

Pe 5.5.2017 klo 18

Varkaus: Kuoppakankaan työkeskus

Vapaa pääsy! Ohjelma 5 €.
Tuotto lasten ja nuorten toiminnan hyväksi.

**Kristus nousi kuolleista,
kuolemalla kuoleman voitti
ja haudoissa oleville elämän antoi!**

Aurinkoista kevättä!

toivottaa

**Varkauden luterilainen seurakunta
Saimaan ortodoksinen seurakunta**

Saimaan ortodoksinen kuoro

Kristus on noussut
serbialainen hengellinen laulu

Ylösnousemuksen aamuna
*sygyrialais-ortodoksien hymni
ylösnousemuksen ristsaatossa*

Ylösnousemuksen juhla
*georgialainen hengellinen laulu
solisti: Anna Armila*

Oi Kuningas ja Herra
pääsiäisen valovireelmä

Enkeli huusi armoitetulle
valamolainen sävelmä

Kristus nousi kuolleista
*romanialainen sävelmä
Leonid Bashmakov, perinteinen sävelmä*

Laulu- ja soitinmusiikkia

Keväthinnulle etelässä
Oskar Merikanto

Laula tyttö
Teppo Jalkanen

Siunaan teitä, metsät
Pjotr Tsaikovski

Leivo
yhteislaulu

Joutsen
Fredrik August Ehrström

Reppurin laulu
Oskar Merikanto

Käen kulkuessa
Emil Kauppi

Metsäkyhkyset
Oskar Merikanto

Kottarainen
Oskar Merikanto

Cintehaiducec
romanialainen balladi metsästä

Miksi laulat lintuseni
Ilmari Hannikainen

Pikku lintu riennuissään
yhteislaulu

Kiuru
Mikhail Glinka

Suvinen saari
Selim Palmgren

Satakieli
Aleksander Alyabjev

LIITE 3 KONSEERTIN TALLENNE